

El subjuntiu

L'ús del mode verbal anomenat subjuntiu es manté, en català, amb una gran vitalitat. Com se sap, les formes del subjuntiu s'usen en aquelles oracions que depenen de verbs que expressen voluntat, desig, possibilitat, dubte, incertesa, etc., és a dir, en oracions que no indiquen la realització d'una acció sinó que són el reflex d'una actitud subjectiva del parlant. I, així, una construcció com *Volen que vinguin* no coneix cap vacil·lació: no s'acudiria a ningú, per més que ignori l'existència del subjuntiu, de dir *Volen que vénen*. Hi ha, també, determinades construccions que exigeixen l'ús del subjuntiu, com és ara les oracions subordinades finals. I, com que la principal conjunció de finalitat és *perquè*, que té també valor causal, en moltes oracions finals és la forma verbal, en subjuntiu, allò que indica o determina el caràcter final de l'oració. Efectivament: tots diem *Ho faig perquè estigui content*, amb el verb de la subordinada en subjuntiu, no obeint a una imposició gramatical sinó perquè si dèiem *Ho faig perquè està content*, amb el verb de la subordinada en indicatiu, el sentit seria tot un altre (expressariem una causa i no una finalitat).

Amb tot, no es pot pas dir que no hi hagi vacil·lacions quant a l'ús del subjuntiu, però es tracta més aviat de vacil·lacions —sovint traduïdes en errors— quant a la forma que hi ha de revestir un verb determinat, que no pas quant a la tria del mode adequat en aquell cas. Certs matisos del sentit de la frase poden dependre de l'ús de l'indicatiu o del subjuntiu, tal com hem comentat no fa gaire, però és evident que quan algú diu *Cal que sàber la veritat*, frase que hem llegit, repetidament, en textos impresos, el seu error no ha consistit a creure que aquesta construcció es resol amb un indicatiu en la subordinada sinó a no conèixer prou bé les formes de subjuntiu de *saber*. La mateixa persona no hauria mai dit ni escrit *Cal que ho saps* o *Cal que ho sabet*, sinó, amb tota seguretat, *Cal que ho sàpigues* i *Cal que ho sàpiguen*. Davant aquests errors, avui tan usuals, què caldrà de recomenar? El primer, és clar, s'ha de tenir consciència de la funció del subjuntiu i no confiar-ne l'ús a l'expressió espontània. Després, cal recordar que normalment aquest ús és propi de les oracions subordinades i que els errors més freqüents es produeixen en les dues primeres persones del plural del present, per a la recta forma de les quals és sempre una guia molt eficaç la forma de les altres quatre.

Albert Jané